

VOORLICHTINGSNETWERK AFRIJPING SILOMAÏS IN 2008

J. Depoorter
Onafhankelijk Groenvoedercentrum - C.I.P.F

Inleiding

Sinds 2003 worden in het kader van het LCV op een 15-tal locaties in Vlaanderen enkele kuilmaïs-rassen uitgezaaid met als doel de afrijping van de maïs in Vlaanderen nauwgezet op te volgen. In 2008 werkten PVL Bocholt, Hogeschool Gent - departement BIOT, VTI Poperinge, LTCW Sint Niklaas, POVL Beitem, VITO Hoogstraten, Hooibeekhoeve Geel, PIBO Tongeren en het CIPF mee aan dit observatienetwerk. Voor elke landbouwstreek beschikken we over gegevens van een aantal velden zodat we ook de streekgebonden evoluties in kaart kunnen brengen. Omdat niet iedere landbouwer vroeg kan of wil starten met de maïszaai worden op 2 zaaidata (een vroege en een late zaai) telkens 3 rassen uitgezaaid. Vanaf eind augustus worden wekelijks per object enkele planten geoogst en het droge stof gehalte bepaald. Alle gegevens van over gans Vlaanderen worden centraal verwerkt en wekelijks gepubliceerd in de vakpers.

Met dit project ter opvolging van de afrijping van de kuilmaïs hoopt het Landbouwcentrum elk jaar een houvast en wat extra ondersteuning te bieden bij het plannen van de beste periode om te oogsten. Uiteraard is de situatie bij elke landbouwer uniek en moet men zelf voldoende tijd nemen om de afrijping van de eigen velden op de voet te volgen. Een te vroege oogst kan opbrengstverliezen en ook sapverliezen in de kuil met zich mee brengen. Wanneer te laat geoogst wordt zal de droge maïs moeilijker ingekuild kunnen worden met vaak bewaarproblemen tot gevolg.

Proefopzet

Op elke locatie wordt een zelfde proefconcept aangehouden. Iedere proef wordt aangelegd in 1 strook van 4-8 rijen (afhankelijk van de zaaimethode of zaaimachine) met een lengte van minimum 15 meter per variëteit. Voor de vroege zaai worden een laat (Franki), halfvroeg (PR39A98) en halfvroeg-vroeg (Sensation) ras uitgezaaid; voor de late zaai (ongeveer 2 weken later) wordt het late ras vervangen door een zeer vroeg ras (Expert).

Voor elk zaaitijdstip worden de 3 rassen naast elkaar gezaaid. Zaaibedvoorbereiding dient uiteraard per zaaitijdstip afzonderlijk te gebeuren. De onkruidbestrijding heeft ook op 2 verschillende tijdstippen plaats, telkens in hetzelfde bladstadium van de maïs. Daarom is voor elk zaaitijdstip een aparte strook voorzien om deze gescheiden (maar in principe identieke) behandelingen mogelijk te maken.

Wekelijks wordt per variëteit en per zaaitijdstip een droge stof (DS) bepaling uitgevoerd van 2 tot 3 gekapte planten. De bladeren worden van de stengel verwijderd, de kolf wordt ontbladerd, de stengel en de kolf in verschillende stukken gehakt. Dit product wordt in één zak gestoken en gedurende 72 uur aan 105 graden gedroogd. De resultaten worden vervolgens gebundeld en gepubliceerd zodat de landbouwgemeenschap steeds beschikt over de meest recente gegevens.

De afrijping van de kuilmaïs in 2008

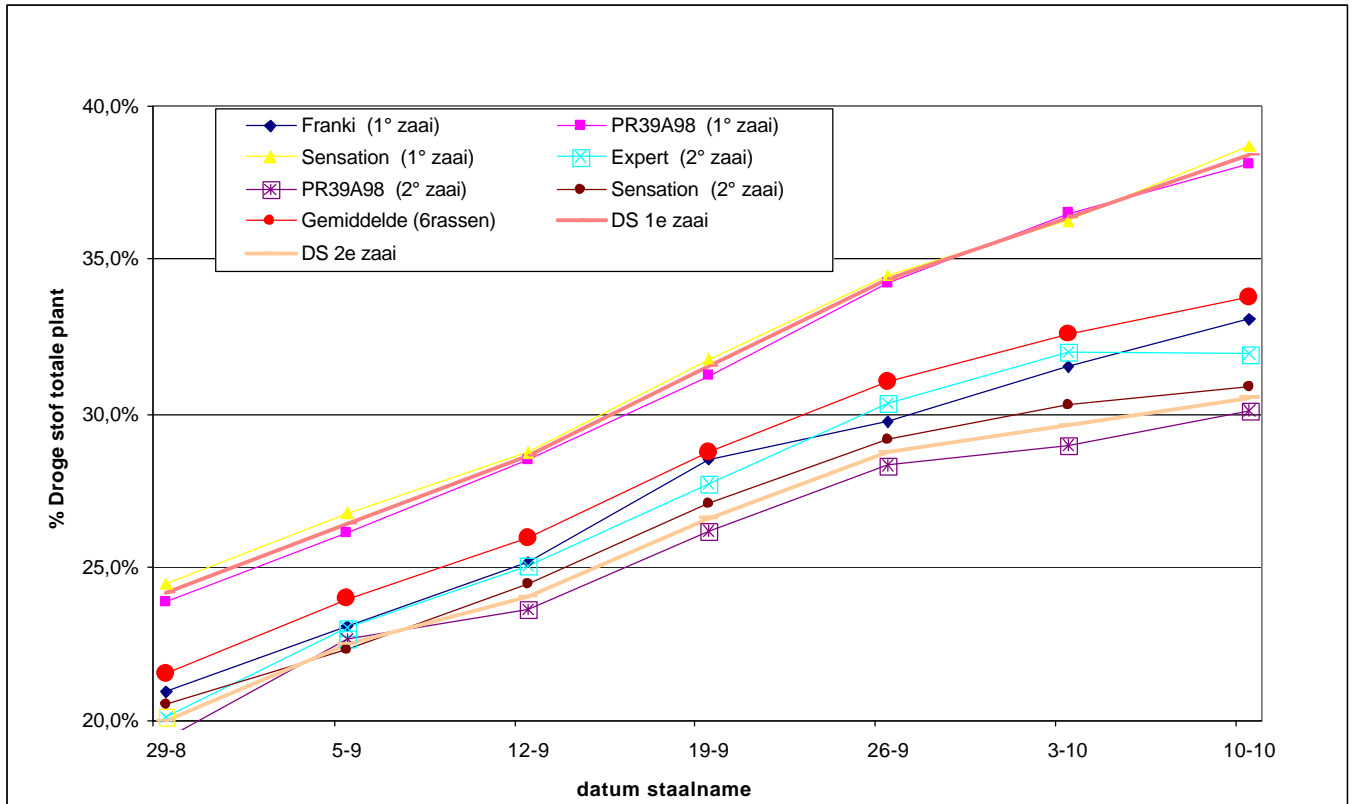
Vanaf begin september werden de eerste stalen genomen om droge stof bepalingen uit te voeren. Afhankelijk van de zaaidata en de ontwikkeling op elk opvolgingsveld werd lokaal al vroeger gestart met de staalnames. Andere projectpartners startten pas 12 september met de waarnemingen. Op dat moment stond de maïs op vele velden nog ver verwijderd van het ideaal oogsttijdstip. Begin september werden in de Kempen wel reeds de eerste vroeg gezaaide percelen gehakseld. Vergeleken met 15 september 2006 lagen de gemiddelde waarden uit het netwerk een kleine twee weken achter op de evolutie van 2006. Ten opzichte van midden september 2007 toonde 2008 wel ongeveer dezelfde situatie als in 2007. Door de natte zomer zagen we op de meeste plaatsen ook hetzelfde verhoogd staygreen-fenomeen als in 2007 opduiken. Door de vochtige omstandigheden blijft de maïsplant lang groen terwijl de kolf verder afrijpt en bij het inkullen reeds zeer droge korrels heeft.

Tussen 29 augustus en 10 oktober steeg het droge stof gehalte over alle proeven samen gemiddeld met 2,0% per week (0,29% per dag). Dit was duidelijk trager dan in het gunstigere najaar van 2006 (2,8% DS per week) maar toch al sneller dan het zeer traag afrijpend jaar 2007 (1,55% per week over dezelfde periode). De afrijping gebeurde doorgaans zeer gelijkmatig maar we stelden wel een lichte vertraging van de afrijping vast naar het einde van september toe: 2,4% per week in de eerste 4 weken van de opvolging

opvolging en 1,4% per week vanaf eind september.

De afrijpingsnelheid lag vrij gelijklopend over alle locaties/rassen heen. De eerste zaai rijpte wel sneller af dan de tweede zaai. Begin september bedroeg het verschil in drogestofgehalte tussen de eerste en tweede zaai 4% (voor het gemiddelde van PR39A98 en Sensation die zowel in zaai 1 als zaai 2 opgevolgd werden). Dit verschil tussen eerste en tweede zaai nam stelselmatig toe tot een verschil van 8% op 10 oktober. De voorsprong die de maïs had gekregen door tijdig te zaaien werd dus bij de afrijping nog verder uitgediept.

Een achterstand door een latere zaai kan vaak gedeeltelijk ingehaald worden maar uiteraard nooit volledig. Later gezaaide maïs heeft normaal ook minder dagen na de zaai nodig om in bloei te komen. De gemiddelde zaaidatum van de eerste zaai was 30 april tegenover 15 mei voor de tweede zaai. In 2007 (ook een verschil van 15 dagen tussen beide zaaidata) bleek dat dit resulteerde in een verschil in vrouwelijke bloeidatum van slechts 6 dagen voor de twee maal gezaaide rassen PR39A98 en Sensation. In 2008 zagen we dat bij de bloei over het algemeen iets minder dagen teruggewonnen konden worden. Samen met de koude en natte maand augustus leverde dit een groter verschil in drogestof gehalte op bij de start van het oogstseizoen.

Figuur 7: Evolutie van gemiddelde %DS per ras 2008

Besluit

Zoals reeds eerder aangehaald, is het met het blote oog niet altijd even gemakkelijk om de rijpheid van de maïs voldoende nauwkeurig te bepalen. LCV is er van overtuigd dat met de inrichting van dit opvolgingsnetwerk bijgedragen kan worden tot een betere informering van de landbouwgemeenschap. Een goede inschatting van de rijpheid op de eigen percelen is uiteraard de eerste vereiste voor het correct plannen van het oogsttijdstip maar een wekelijkse, betrouwbare bron van geverifieerd cijfermateriaal is zeker nuttig ter bevestiging van de eigen observaties.